

Українська академія наук
Вищий державний навчальний заклад України
Українська медична стоматологічна академія

Випуск 2, том 2 (108) 2014 ВІСНИК ПРОБЛЕМ БІОЛОГІЇ І МЕДИЦИНИ

ВІСНИК ПРОБЛЕМ БІОЛОГІЇ І МЕДИЦИНИ

Випуск 2, том 2 (108)

ISSN 2077-4214

ВІСНИК ПРОБЛЕМ БІОЛОГІЇ І МЕДИЦИНИ

Український
науково-практичний журнал
засновано у листопаді 1993 року
ЖУРНАЛ
виходить 1 раз на квартал

ВИПУСК 2, том 2 (108)

Рекомендовано до друку
Вченою радою ВДНЗУ
«Українська медична
стоматологічна академія»
Протокол № 8 від 12.03.2014 р.

Включений до Російського індексу
цитування (РІНЦ) на базі Наукової
електронної бібліотеки eLIBRARY.RU
та Google Scholar на базі Наукової
електронної бібліотеки CyberLeninka

**Відповідно до постанови
президії ВАК України
від 11 жовтня 2000 р. №1-03/8,
від 13 грудня 2000 р. №1-01/10,
від 14.10.2009 р. №1-05/4 журнал
пройшов перереєстрацію і внесений
до Переліку № 6 і № 7 фахових
видань, в якому можуть
публікуватися результати
дисертаційних робіт на
здобуття наукових ступенів
доктора і кандидата наук**

© ВДНЗУ «УМСА» (м. Полтава), 2013
Підписано до друку 17.03.2014 р.
Замовлення № 35
Тираж 200 примірників

Біологічні і медичні науки

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

ЖДАН В. М., д. мед. н.
– головний редактор (м. Полтава)
ПРОНІНА О. М., д. мед. н.
– заступник головного редактора (м. Полтава)
ЧАЙКОВСЬКИЙ Ю. Б., д. мед. н. (Київ)
КУРСЬКИЙ М. Д., д. б. н. (Київ)
ANDREJ KIELBASSA (Krems, Austria)
КОЧИНА М. Л., д. б. н. (Харків)
ОЛІЙНИК С. А., д. б. н. (Seoul, South Korea)
РИБАКОВ С. Й., д. мед. н. (Washington DC - Київ)
ШАПОШНИКОВ А. А., д. б. н. (Белгород, Россия)
КИКАЛИШВИЛИ Л. А., д. мед. н. (Тбілісі, Грузія)

РЕДАКЦІЙНА РАДА

АВЕТІКОВ Д. С., д. мед. н. (Полтава)
АХТЕМІЙЧУК Ю. Т., д. мед. н. (Чернівці)
БАБІЙЧУК Г. А., д. б. н. (Харків)
БАЙРАК О. М., д. б. н. (Полтава)
БЕЗШАПОЧНИЙ С. Б., д. мед. н. (Полтава)
БОБИРЬОВ В. М., д. мед. н. (Полтава)
БОНДАРЕНКО В. А., д. б. н. (Харків)
ГАСЮК А. П., д. мед. н. (Полтава)
ГРОМОВА А. М., д. мед. н. (Полтава)
ДУБІНІН С. І., д. мед. н. (Полтава)
ДУДЕНКО В. Г., д. мед. н. (Харків)
ДУДЧЕНКО М. О., д. мед. н. (Полтава)
ЖЕГУНОВ Г. Ф., д. б. н. (Харків)
КАТЕРЕНЧУК І. П., д. мед. н. (Полтава)
КОСТИЛЕНКО Ю. П., д. мед. н. (Полтава)
ЛОБАНЬ Г. А., д. мед. н. (Полтава)
ЛУЗІН В. І., д. мед. н. (Луганськ)
ЛЯХОВСЬКИЙ В. І., д. мед. н. (Полтава)
МІШАЛОВ В. Д., д. мед. н. (Київ)
МІЩЕНКО І. В., д. мед. н. (Полтава)
НЕПОРАДА К. С., д. мед. н. (Полтава)
НОВІКОВ В. М., д. мед. н. (Полтава)
ПОХИЛЬКО В. І., д. мед. н. (Полтава)
ПОПОВ О. Г., д. мед. н. (Одеса)
СКРИПНИК І. М., д. мед. н. (Полтава)
СКРИПНИКОВ А. М., д. мед. н. (Полтава)
СКРИПНИКОВ П. М., д. мед. н. (Полтава)
СОБОЛЄВ В. І., д. б. н. (Донецьк)
ТКАЧЕНКО П. І., д. мед. н. (Полтава)
ТОПКА Е. Г., д. мед. н. (Дніпропетровськ)
ЦЕБРЖИНСЬКИЙ І. О., д. б. н. (Полтава)

ДАНИЛЬЧЕНКО С. І. – зав. редакції

ВІСНИК ПРОБЛЕМ БІОЛОГІЇ І МЕДИЦИНИ

ЗАСНОВНИКИ:

Українська академія наук Вищий державний навчальний заклад
України «Українська медична стоматологічна академія»

Порядковий номер випуску і дата його виходу в світ:
№ 2, том 2 (108) від 25.03.2014 р.

Адреса редакції:

36024, м. Полтава, вул. Шевченка, 23, УМСА
кафедра топографічної анатомії та оперативної хірургії
Свідоцтво про Державну реєстрацію:
КВ №10680 від 30.11.2005 р.

Відповідальний за випуск: **О. М. Проніна**

Технічний секретар: **С. І. Данильченко**

Комп'ютерна верстка та замовник: **А. І. Кушпільов**

Художнє оформлення та тиражування: **Ю. В. Мирон**

Секретар інформаційної служби журналу: **С. І. Данильченко**
м. Полтава, тел. (05322) 7-51-81, 7-22-96, 7-24-84, (095) 691-50-32

ДО ВІДОМА АВТОРІВ ЖУРНАЛУ «ВІСНИК ПРОБЛЕМ БІОЛОГІЇ І МЕДИЦИНИ»

У журналі публікуються роботи з усіх розділів сучасної клінічної і експериментальної медицини, а також присвячені фундаментальним проблемам біології, біохімії, фізіології, біотехнології, екології і валеології.

У зв'язку з постановою президії Вищої атестаційної комісії України від 15.01.2003 р. № 7-05/1 «Про підвищення вимог до фахових видань, внесених до переліків ВАК України», у наукових статтях повинні бути такі необхідні елементи: постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями (№ держреєстрації) аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор, виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття; формулювання цілей статті (постановка завдання); виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів; висновки з даного дослідження і перспективи подальших досліджень у даному напрямку.

Стаття після редагування та рецензування подається у 2-х примірниках з супровідним листом, експертним заключенням, рецензією, електронним носієм. Об'єм оригінальних і оглядових статей 5-15 сторінок тексту, включаючи список літератури, таблиці, графіки, реферати. Другий екземпляр статті підписується авторами з зазначенням прізвища, ім'я та по батькові, домашньої та службової адреси, номерів телефонів, дати подання до друку.

Текст і таблиці першого екземпляру статті повинні бути набраними тільки на комп'ютері (Word 6.0; 7.0 або Word 97, шрифт Times New Roman, 14 кегль з обов'язковим наданням електронного варіанту). Диск чи електронний носій повинен бути новим, а надрукований текст на принтері на білому папері, чітким шрифтом, без помарок і виправлень. Текст на електронному носії повинен бути повним аналогом тексту на папері і записаний в 2-х файлах. Таблиці, графіки і мікрофотографії (чорно-білі, кольорові обов'язкові для морфологічних робіт – 9x12 см) вміщуються на сторінках статті в ході викладення матеріалу або компонуються на одній сторінці. Графіки, гістограми (чорно-білі або кольорові) розміщуються по тексту або компонуються на окремому листі. Сторінки не нумерувати.

До друку приймаються наукові статті, які містять такі необхідні елементи: шифр УДК; назва статті; ініціали та прізвища авторів (кількість авторів однієї статті не повинна перевищувати п'яти осіб); назва установи та місто.

Назва та номер держреєстрації наукової теми.

Вступ (Вступление): постановка проблеми у загальному вигляді; аналіз останніх (за 10 років) досліджень та публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор; № держреєстрації; визначення невирішених раніше частин загальної проблеми.

Мета дослідження (Цель исследования) (постановка завдання).

Об'єкт і методи дослідження (Объект и методы исследования).

Результати досліджень та їх обговорення (Результаты исследований и их обсуждение).

Висновки (Выводы).

Перспективи подальших досліджень (Перспективы дальнейших исследований).

Література (Литература).

Реферати (резюме) російською, українською мовами обсягом не більше по 0,5 стор. кожен та ключовими словами. Резюме англійською мовою має бути структурованим, обсяг – 2 сторінки.

Список літератури складається в алфавітному порядку. Література має бути оформлена згідно вимог ДАКУ. Посилання на літературу в тексті статті даються цифрами у квадратних дужках.

Текст друкується через 1,5 інтервали, на білому папері формату А4, висота рядкових букв не менше 3 мм. На початку з лівого боку друкується УДК, потім у слідуючому рядку ініціали авторів і прізвище, у наступному рядку – назва статті. З нового рядка друкується назва установи, місто. З абзацу (5 знаків) – текст статті. Поля: зліва і справа 2,5 см, зверху і знизу 3,0 см.

Матеріали надіслати за адресою: 36024, м. Полтава-24, вул. Шевченка, 23, УМСА кафедра оперативної хірургії та топографічної анатомії. **Контактні телефони:** Полтава – (05322) 7-51-81, 7-22-96, 7-24-84, (095) 691-50-32. E-mail: svetlana_danilch@mail.ru

Автори несуть персональну відповідальність за правильність наведеної інформації

Папір офсетний 80 г/м². Гарнітура Pragmatica. Ум. друк. арк. 36,7. Ум. фабр.-відб. 45,16. Обл.-вид. арк. 31,05

Макет, тиражування: ФОП Мирон І. А., м. Полтава, вул. Г. Сталінграда, 34/24а, корп. 1, кв. 128
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру видавців, виготовників та розповсюджувачів видавничої продукції **ПЛ № 33** від 29 листопада 2010 року

Адреса видавця: 36024, м. Полтава-24, вул. Шевченка, 23, УМСА, кафедра оперативної хірургії та топографічної анатомії.

ЗМІСТ
Contents

В. Л. Мельник, В. К. Шевченко, Є. В. Шевченко, І. В. Мельник КОМПЛЕКСНИЙ ПІДХІД ПРИ ЛІКУВАННІ ПАЦІЄНТІВ З БОЛЬОВОЮ ДИСФУНКЦІЄЮ СКРОНЕВОНИЖЬОЩЕЛЕПНОГО СУГЛОБУ НА ФОНІ ОСТЕОХОНДРОЗУ ШИЙНОГО ВІДДІЛУ ХРЕБТА	9	Melnik V. L., Shevchenko V. K., Shevchenko E. V., Melnik I. V. A Comprehensive Approach to Treatment Temporomandibular Pain-Dysfunction Syn- drome against the Backdrop of Cervical Osteochondrosis
О. Я. Мокрик, В. О. Заплатинський РОЗРОБКА ЕКСПРЕС-МЕТОДУ ДІАГНОСТИКИ БОЛЬОВОЇ РЕАКЦІЇ ЛЮДИНИ	13	Mokryk O. Y., Zaplatynsky V. O. The Development of the Rapid Method of Diag- nosis of Human Reaction to Pain
М. Н. Морозова, С. А. Демьяненко, С. В. Бояринцев, И. С. Червяков ИСПОЛЬЗОВАНИЕ МЕТОДА НЕПРЕРЫВНОЙ АСПИРАЦИИ ЭКССУДАТА В ЛЕЧЕНИИ ГНОЙНО-ВОСПАЛИТЕЛЬНЫХ ПРОЦЕССОВ ЧЕЛЮСТНО-ЛИЦЕВОЙ ОБЛАСТИ	18	Morozova M. N., Demianenko S. A., Boyarint- sev S. V., Chervyakov I. S. The Usage of Continuous Exudate Aspiration Technique in Treatment of Pyoinflammatory Processes of Maxillofacial Area
О. І. Мрочко МІСЦЕВІ ЛІКУВАЛЬНІ ЗАХОДИ У ПРАЦІВНИКІВ СПИРТОВОГО ВИРОБНИЦТВА, ХВОРИХ НА ХРОНІЧНИЙ КАТАРАЛЬНИЙ ГІНГІВІТ	23	Mrochko O. I. The Local Therapeutic Measures in Employees of a Spirit Manufacture, Patients with Chronic Catarrhal Gingivitis
Я. П. Нагірний, О. В. Покришко ЯКІСНИЙ ТА КІЛЬКІСНИЙ СКЛАД МІКРО- ФЛОРИ ТРАВМОВАНОЇ ДІЛЯНКИ СЛИЗОВОЇ ОБОЛОНКИ ПОРОЖНИНИ РОТА У ПОСТРАЖ- ДАЛИХ З ПЕРЕЛОМАМИ НИЖНЬОЇ ЩЕЛЕПИ	27	Nahirniy Ya. P., Pokryshko O. V. Qualitative and Quantitative Composition of Injured Area of Oral Cavity in Patients with Frac- tures of the Lower Mandible
Р. С. Назарян, А. О. Ольшанецька ПАРОДОНТОЛОГІЧНИЙ СТАТУС ЖІНОК З СИНДРОМОМ ПОЛІКІСТОЗНИХ ЯЄЧНИКІВ	31	Nazarian R., Olshanetsky A. Periodontal Status of Women with Polycystic Ovary Syndrome
Р. С. Назарян, Ю. В. Фоменко, Н. А. Щеблы- кина, Т. А. Колесова, Е. В. Сухоставец ВАРИАНТЫ ОТСРОЧЕННЫХ РЕЗУЛЬТАТОВ ОПЕРАЦИИ РЕЗЕКЦИИ ВЕРХУШКИ КОРНЯ (КЛИНИЧЕСКИЕ НАБЛЮДЕНИЯ)	35	Nazarian R. S., Fomenko Y. V., Shcheblykina N. A., Kolesova T. A., Sukhostavets E. V. Variants of delayed results of root apex resec- tion (clinical observations)
О. І. Неробєєв, Д. С. Аветіков, В. М. Соколов, О. М. Проніна, С. І. Данильченко ХІРУРГІЧНА АНАТОМІЯ ТЕРМІНАЛЬНИХ ГІЛОК ЗОВНІШНЬОЇ СОННОЇ АРТЕРІЇ СТОСОВНО ДО АНГІОСОМНИХ КЛАПТІВ ГОЛОВИ ТА ШИЇ	41	Nerobyeev O. I., Avetikov D. S., Sokolov V. M., Pronina O. M., Danylchenko S. I. Surgical Anatomy of the Terminal Branches of the External Carotid Artery in Relation to the Angiosomic Scraps of the Head and Neck
М. Я. Нідзельський, В. Ю. Давиденко, Г. М. Давиденко, В. В. Кузнецов, В. М. Соколовська ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РІВНЯ ЗАЛИШКОВОГО МОНОМЕРУ В БАЗИСАХ ЗНІМНИХ ПРОТЕЗІВ ІЗ АКРИЛОВИХ ПЛАСТМАС, ВИГОТОВЛЕНИХ ЗА РІЗНИМИ ТЕХНОЛОГІЯМИ ПОЛІМЕРИЗАЦІЇ	45	Nidzelskiy M. Ya., Davydenko V. Yu., Davydenko G. M., Kuznetsov V. V., Sokolovskaya V. M. Comparative Characteristics of Residual Mono- mer Content in Removable Dentures Bases Made from Acrylic Resins by Different Technolo- gies of Polymerization

ЗМІСТ

<p>В. М. Новиков, А. В. Штефан ДИАГНОСТИКА ПАТОЛОГИИ ВИСОЧНО-НИЖНЕЧЕЛЮСТНОГО СУСТАВА ОККЛЮЗИОННОГО ГЕНЕЗА</p>	49	<p>Novikov V. M., Shtefan A. V. Diagnostics of Temporomandibular Joint Pathology of Occlusive Origin</p>
<p>А. В. Островский БИОХИМИЧЕСКИЕ ПОКАЗАТЕЛИ РОТОВОЙ ЖИДКОСТИ У БОЛЬНЫХ ХРОНИЧЕСКИМ КАТАРАЛЬНЫМ ГИНГИВИТОМ И ГЕНЕРАЛИЗОВАННЫМ ПАРОДОНТИТОМ НАЧАЛЬНОЙ-I И I СТЕПЕНИ</p>	56	<p>Ostrovsky A. V. Biochemical Indicators of Oral Fluid in Patients with Chronic Catarrhal Gingivitis and Primary Generalized Periodontitis and I-I Power</p>
<p>Л. Ю. Осьмакова, Т. М. Хахелева, Е. О. Мартиненко, Д. В. Пузіков, Д. К. Каліновський ЛІКУВАННЯ ПЕРЕЛОМІВ НИЖНЬОЇ ЩЕЛЕПИ ІЗ ВИКОРИСТАННЯМ МІНІ-ІМПЛАНТАТІВ У ПАЦІЄНТІВ З АДЕНТІЄЮ</p>	59	<p>Os'makova L. Yu. Hakheleva T. M. Martynenko E. O., Puzikov D. V., Kalinovsky D. K. Using Mini-Implants for Treating Mandible Fractures in Patients with Aedentia</p>
<p>І. В. Павліш, В. М. Дворник, Г. О. Фенко, О. В. Добровольський МАТЕМАТИЧНЕ ОБГРУНТУВАННЯ ВИКОРИСТАННЯ БІКОРТИКАЛЬНОЇ ІМПЛАНТАЦІЇ В БІЧНИХ ВІДДІЛАХ НИЖНЬОЇ ЩЕЛЕПИ ЗА УМОВИ ДЕФІЦИТУ КІСТКОВОЇ ТКАНИНИ</p>	62	<p>Pavlish I. V., Dvornyk V. N., Fenko A. G., Dobrovolsky A. V. Mathematical Justification of Bicortical Implantation in the Lateral Regions of Mandible in Cases of Bone Deficiency</p>
<p>А. В. Палій РЕВАСКУЛЯРИЗАЦІЯ В КІСТКОВИХ ДЕФЕКТАХ ПІСЛЯ ОСТЕОПЛАСТИКИ МАТЕРІАЛОМ «EASY-GRAFT™»</p>	70	<p>Paliy A. Bone Graft Revascularization Dynamics in Bone Defect Building</p>
<p>В. В. Панькевич, І. М. Готь, А. Р. Кучер УДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДУ УЛЬТРАСОНОГРАФІЇ ДЛЯ ДІАГНОСТИКИ ПІСЛЯТРАВМАТИЧНИХ КОНТРАКТУР ЖУВАЛЬНИХ М'ЯЗІВ</p>	75	<p>Pankevych V. V., Got' I. M., Kucher A. R. Improving Ultrasonography Method in the Diagnosis of Posttraumatic Contracture of Masticatory Muscles</p>
<p>В. А. Пастухова, М. Г. Грищук ИЗМЕНЕНИЕ УЛЬТРАСТРУКТУРЫ МИНЕРАЛОВ КОСТИ И ДЕНТИНА РЕЗЦА НИЖНЕЙ ЧЕЛЮСТИ У БЕЛЫХ КРЫС ПОСЛЕ ВОЗДЕЙСТВИЯ ЭКСТРЕМАЛЬНОЙ ХРОНИЧЕСКОЙ ГИПЕРТЕРМИИ</p>	80	<p>Pastukhova V. A., Grishyuk M. G. Ultrastructural Changes of Bone and Dentin Minerals under Effects of Extreme Chronic Hyperthermia</p>
<p>Х. Р. Погранична, М. Р. Назаревич, І. М. Комнацька, І. Ю. Дутка, Б. Я. Мелех МРТ ДІАГНОСТИКА ПОШКОДЖЕНЬ СКРОНЕВО-НИЖНЬОЩЕЛЕПНОГО СУГЛОБА ПРИ ТРАВМАТИЧНИХ ПЕРЕЛОМАХ СУГЛОБОВОГО ВІДРОСТКА НИЖНЬОЇ ЩЕЛЕПИ</p>	84	<p>Pohranychna Kh., Nazarevych M., Komnatska I., Dutka I., Meleh B. MRI Diagnostics of Temporomandibular Joint Injuries Associated with Mandibular Condyle Fractures</p>
<p>И. О. Походенько-Чудакова, К. В. Вилькицкая, И. И. Попова ИЗМЕНЕНИЕ БИОХИМИЧЕСКИХ ПОКАЗАТЕЛЕЙ СЫВОРОТКИ КРОВИ ПРИ РАЗЛИЧНЫХ ВИДАХ КОМПЛЕКСНОГО ЛЕЧЕНИЯ ТРАВМАТИЧЕСКОГО ТОКСИЧЕСКОГО ПОВРЕЖДЕНИЯ НИЖНЕГО АЛЬВЕОЛЯРНОГО НЕРВА В ЭКСПЕРИМЕНТЕ</p>	89	<p>Pohodenko-Chudakova I. O., Vilkitzkaya K. V., Popova I. I. Changes in the Biochemical Indices of Blood Serum in Different Types of Complex Treatment of Traumatic Toxic Injuries of the Inferior Alveolar Nerve in Experiment</p>

ЗМІСТ

И. О. Походенько-Чудакова, Ю. В. Карсюк ЛАЗЕРОАКУПНКТУРА В ПРОФИЛАКТИКЕ ПЕРИИМПЛАНТИТА	94	Pohodenko-Chudakova I. O., Karsyuk Y. V. Laser Puncture in Prophylaxis of Peri-Implantitis
О. М. Проніна, С. І. Сербін, А. В. Пирог-Заказникова, О. Ю. Половик, В. Г. Рожнов ПОРІВНЯЛЬНА МОРФОМЕТРИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА СТРУКТУРНИХ ЕЛЕМЕНТІВ СЛИЗОВОЇ ОБОЛОНКИ ПЕРЕТИНКИ ТА ЗАДНЬОЇ СТІНКИ ЛОБОВОЇ ПАЗУХИ ЛЮДИНИ В НОРМІ	98	Pronina O. M., S. I. Serbin, Pyrog-Zakaznikova A. V., Polovik A. Yu., Rozhnov V. G. Comparative Morphometric Characteristics of Structural Elements of Human Septum and Posterior Wall of Frontal Sinuses in Norm
О. М. Проніна, С. М. Совгіря, А. В. Пирог-Заказникова, О. Ю. Половик, Н. І. Винник ІМУНОГІСТОХІМІЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ МАКРОФАГАЛЬНОЇ ЛАНКИ МІСЦЕВОГО ЗАХИСТУ СЛИЗОВОЇ ОБОЛОНКИ КЛИНОПОДІБНОЇ ПАЗУХИ У ЛЮДЕЙ ЗРІЛОГО ВІКУ ЗА ДОПОМОГОЮ МАРКЕРА CD-68	102	Pronina O. M., S. N. Sovhyrya, Pyrog-Zakaznikova A. V., Polovik A. Yu., Vinnik N. I. Immunohistochemical Study of Macrophage Link of Local Protection of Sphenoidal Sinus Mucosa in Elderly People using Cd-68 Marker
В. П. Пюрик, Г. Б. Проць, С. А. Огієнко, Я. В. Пюрик, Н. П. Махлинець ПОЄДНАНЕ ЗАСТОСУВАННЯ АУТОЛОГІЧНОГО КІСТКОВОГО МОЗКУ І ШТУЧНИХ ЗАМІННИКІВ КІСТКИ ДЛЯ ЗАМІЩЕННЯ ПІСЛЯОПЕРАЦІЙНИХ КІСТКОВИХ ДЕФЕКТІВ	105	Piuryk V., Prots H., Ohienko S., Piuryk Y., Mahlanetc N. Using Macro- and Microelement Content of the Autologic Bone Marrow and Artificial Bone Substitutes in the Treatment of Patients with Postoperative Bone Defects of the Jaws
О. В. Рибалов, В. М. Гаврильєв, О. С. Іваницька, Н. О. Соколова СИМПТОМАТИЧНЕ ДВОСТОРОННЄ ЗБІЛЬШЕННЯ ПРИВУШНИХ ЗАЛОЗ ПРИ ЗАГАЛЬНОСОМАТИЧНІЙ ПАТОЛОГІЇ	110	Rybalov O. V., Hawrylyev V. M., Ivanyts'ka O. S., Sokolova N. O. Bilateral Enlargement of Parotid Saliva Glands at General Somatic Pathology
Ю. Б. Ризник ДИСФУНКЦІЯ ЕНДОТЕЛІЯ СОСУДОВ ПАРОДОНТА І ЇЇ РОЛЬ В РАЗВИТТІ І ПРОГРЕССИРОВАНИИ ГЕНЕРАЛІЗОВАНОГО ПАРОДОНТИТА	115	Riznyk Yu. Endothelial Dysfunction of Periodontal Vasculature and its Role in the Development and Progression of Generalized Periodontitis
И. Г. Романенко, О. Ю. Полещук, К. Н. Каладзе СОСТОЯНИЕ ГИГИЕНЫ ПОЛОСТИ РТА И ТКАНЕЙ ПАРОДОНТА У ДЕТЕЙ С ХРОНИЧЕСКИМ ГЕНЕРАЛИЗОВАННЫМ КАТАРАЛЬНЫМ ГИНГИВИТОМ НА ФОНЕ БРОНХИАЛЬНОЙ АСТМЫ	121	Romanenko I. G., Poleschuk O. Yu., Kaladze K. N. State of the Oral Cavity and Tissues of Parodontium in Children with Chronic Generalized Catarrhal Gingivitis on the Background of Bronchial Asthma
І. В. Руда, О. І. Попова ЕПІДЕМІОЛОГІЯ КАРІЄСУ ЗУБІВ У ДІТЕЙ ВІКОМ 5-7 РОКІВ М. ВІННИЦІ	126	Ruda I. V., Popova O. I. Epidemiology of Dental Caries of Children 5-7 Years Old in Vinnitsya
И. А. Самойленко ПОВЫШЕНИЕ ЭФФЕКТИВНОСТИ РЕАБИЛИТАЦИОННЫХ МЕРОПРИЯТИЙ У БОЛЬНЫХ ХРОНИЧЕСКИМ ГЕНЕРАЛИЗОВАННЫМ ПАРОДОНТИТОМ, ОТОБРАННЫХ К ВНУТРИКОСТНОЙ ДЕНТАЛЬНОЙ ИМПЛАНТАЦИИ	130	Samoylenko I. A. Increase of Efficiency of Rehabilitation Measures for Patients with Chronical Generalized Periodontitis Selected to Intraosseuse Dental Implantation
А. К. Семенова, Г. А. Єрошенко, Н. В. Гасюк, О. О. Стаханська, В. Є. Пудяк МОРФОФУНКЦІОНАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЕПІТЕЛІЮ СЛИЗОВОЇ ОБОЛОНКИ СПИНКИ ЯЗИКА ЩУРІВ В НОРМІ	134	Semenova A. K., Yeroshenko G. A., Gasyuk N. V., Stakhanskaya Ye. A., Pudjak V. E. Morphofunctional Characteristics of the Epithelium of the Back Tongue's Mucosa of Rats in a Norm

ЗМІСТ

А. Н. Скоробогатов, В. А. Гаврилов ПРОЧНОСТНЫЕ ХАРАКТЕРИСТИКИ НИЖНИХ ЧЕЛЮСТЕЙ И ПЛЕЧЕВЫХ КОСТЕЙ У НЕПОЛОВОЗРЕЛЫХ БЕЛЫХ КРЫС ПОСЛЕ ДЛИТЕЛЬНОГО ВЛИЯНИЯ ПАРОВ ТОЛУОЛА	138	Skorobogatov A. N., Gavrilov V. A. Strength Features of Rat Mandible and Humerus after Long-Term Influence of Toluene Vapors
В. М. Скрипник, Д. С. Аветіков, І. В. Бойко ГЕНЕТИЧНЕ ОБГРУНТУВАННЯ СХИЛЬНОСТІ ДО УТВОРЕННЯ ПАТОЛОГІЧНИХ РУБЦІВ	142	Skrypnyk V. M., Avetikov D. S., Boyko I. V. Genetic Reasoning to the Fomation of Pathological Scars
Ю. О. Слинько, Л. П. Абрамова, І. І. Соколова, Є. М. Рябоконт АНТИ- ТА ПРООКСИДАНТНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ЯСЕН ПОТОМСТВА ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНИХ ТВАРИН, ЩО ЗАЗНАЛИ УМОВ ГІПОКІНЕЗІЇ ПІД ЧАС ВИНОШУВАННЯ	145	Slin'ko Y. A., Ryabokon' E. N., Abramova L. P., Sokolova I. I. Anti- and Prooxidant Potential of Experimental Animals Offspring' Gums in a State of Hypokinesia during Gestation
Л. В. Смаглиук, К. О. Соловей ОЦІНКА ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ МІЖ ПАТОЛОГІЄЮ ОКЛЮЗІЇ ТА СТАБІЛЬНІСТЮ ПОЛОЖЕННЯ ТІЛА ЛЮДИНИ У ПРОСТОРІ	148	Smagliuk L. V., Solovei K. O. Assessment of the Relationship between Occlusion Pathology and Human Body Stability in Space
Л. В. Смаглиук, Л. С. Шундрік ОБОСНОВАНИЕ ОСОБЕННОСТЕЙ КЛИНИЧЕСКОЙ ПОДГОТОВКИ ЗУБОВ, ПОРАЖЕННЫХ ФЛЮОРОЗОМ ДЛЯ ФИКСАЦИИ БРЕКЕТ-ТЕХНИКИ	152	Smaglyuk L. V., Shundrik L. S. Grounding of Features for Clinical Preparation of a Tooth Affected with Fluorosis for Fixation of the Bracket
І. І. Соколова, Н. В. Волченко ИНДЕКСЫ ГИГИЕНЫ ПОЛОСТИ РТА У ШКОЛЬНИКОВ 8 – 11 ЛЕТ С РАЗЛИЧНОЙ УЧЕБНОЙ НАГРУЗКОЙ	157	Sokolova I. I., Volchenko N. V. Oral Hygiene Indices in 8-11-Year Old Schoolchildren with Different Education Load
С. Л. Старикова, В. В. Стариков ОСОБЕННОСТИ ПРИМЕНЕНИЯ ТИТАНА ДЛЯ ИЗГОТОВЛЕНИЯ СТОМАТОЛОГИЧЕСКИХ ИМПЛАНТАТОВ	160	Starikova S. L., Starikov V. V. Peculiarity of Titanium Use for Dental Implants Manufacturing
О. М. Тарасенко, О. П. Шармазанова, Л. В. Мирончук РУХОМІСТЬ ШИЙНОГО ВІДДІЛУ ХРЕБТА В САГІТАЛЬНІЙ ПЛОЩИНІ ЗА РЕНТГЕНОЛОГІЧНИМИ ОЗНАКАМИ ПРИ ХРЕБЕТНО-СПИННОМОЗКОВІЙ ТРАВМІ В ПРАКТИЦІ МСЕК	164	Tarasenko O., Sharmazanova O., Myronchuk L. Mobility of the Cervical Spine in the Sagittal Plane by Radiographic Features on Vertebral and Spinal Injury in Practice MCEK
І. М. Ткаченко ВИЗНАЧЕННЯ ФІЗІОЛОГІЧНИХ РОЗМІРІВ КОРОНКОВОЇ ЧАСТИНИ ЗУБІВ ЯК ОДНОГО З ГОЛОВНИХ ПАРАМЕТРІВ ПРИ ВСТАНОВЛЕННІ ДІАГНОЗУ ПІДВИЩЕНА СТЕРТІСТЬ ТВЕРДИХ ТКАНИН ЗУБІВ	169	Tkachenko I. M. Determination of the Physiological Sizes of Coronal Part of Teeth as One of the Main Parameters in Diagnosing of High Teeth Attrition
П. І. Ткаченко, О. В. Гуржій, М. П. Митченко МОРФОЛОГІЧНІ ЗМІНИ ПРИВУШНИХ ЗАЛОЗ ПРИ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОМУ АНАСТОМОЗІ СЛІПОЇ КИШКИ І ПЕРИТОНІТІ	174	Tkachenko P. I., Gurzhij E. V., Mytchenok M. P. Morphological Changes of Parotid Gland in Experimental Cecum Anastomosis and Peritonitis
П. І. Ткаченко, І. І. Старченко, С. О. Білоконт ПРО ПОХОДЖЕННЯ ТА МОРФОЛОГІЧНІ ВІДМІННОСТІ ЩИТО-ЯЗИЧНОЇ І ЗОБНО-ГЛОТКОВОЇ ПРОТОК ЯК АНАТОМІЧНИХ УТВОРЕНЬ, ЩО МОЖУТЬ СТАТИ ДЖЕРЕЛОМ РОЗВИТКУ КІСТ ШИЇ	179	Tkachenko P. I., Starchenko I. I., Byelokon S. A. Origin and Morphological Differences between Thyroglossal and Goitrous –Pharyngeal Canals as the Potential Source of Development of Cysts of Neck

О. А. Удод, І. І. Зінкович ЗАСТОСУВАННЯ КЛІНІЧНИХ ТА ЛАБОРАТОРНИХ ПОКАЗНИКІВ У ПРОГНОЗУВАННІ ПРИРОСТУ ІНТЕНСИВНОСТІ КАРІЄСУ ТИМЧАСОВИХ ЗУБІВ	183	Udod O. A., Zinkovych I. I. Application of Clinical and Laboratory Parameters in Predicting the Intensity of Caries Growth at Deciduous Teeth
О. А. Удод, Г. Б. Мороз ДОСЛІДЖЕННЯ ВПЛИВУ ЧАСУ КИСЛОТНОГО ПРОТРАВЛЮВАННЯ ТВЕРДИХ ТКАНИН ЗУБІВ НА КРАЙОВЕ ПРИЛЯГАННЯ РЕСТАВРАЦІЙНОГО МАТЕРІАЛУ	187	Udod O. A., Moroz G. B. Study of the Dental Hard Tissues Acid Etching Curing Time Effect on Marginal Bonding of Restorative Material
А. А. Удод, К. І. Сагунова КРАЕВАЯ ПРОНИЦАЕМОСТЬ НАНОКОМПОЗИТА В УСЛОВИЯХ РАЗЛИЧНЫХ РЕЖИМОВ ФОТОПОЛИМЕРИЗАЦИИ	190	Udod A. A., Sagunova K. I. Marginal Area of the Nanocomposite under Different Regimes Photopolymerization
О. А. Удод, О. М. Челях НОВІТНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНКИ ЯКОСТІ ФІНІШНОЇ ОБРОБКИ РЕСТАВРАЦІЙ ФРОНТАЛЬНИХ ЗУБІВ	193	Udod A. A., Chelyach E. N. Novel Approaches to Evaluation of Quality Finishing Frontal Tooth Restoration
О. О. Фастовець, С. В. Марікуца ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ РОЗРОБЛЕНОЇ КОНСТРУКЦІЇ СПОРТИВНОЇ ЗУБНОЇ ШИНИ ПІД ЧАС ТРЕНУВАННЯ БОКСЕРІВ	196	Fastovets O. O., Marikutsa S. V. Evaluation of Effectiveness of Designed Sport Dental Splints during Boxers' Training
О. В. Хміль, О. О. Карпенко, О. Е. Бережна, Ю. І. Солошенко СТАН МІСЦЕВОГО ІМУНІТЕТУ ПОРОЖНИНИ РОТА У ПІДЛІТКІВ ХВОРИХ НА ЦУКРОВИЙ ДІАБЕТ	200	Khmil E. V., Karpenko O. A., Berezhnaya E. E., Soloshenko Yu. I. State of Local Immunity of the Oral Cavity in Adolescents Diabetic Patients
Р. Е. Хоружая, М. Е. Хоружий, Д. К. Калиновский ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ОРИГИНАЛЬНОЙ ЛЕКАРСТВЕННОЙ КОМПОЗИЦИИ В КОМПЛЕКСНОМ ЛЕЧЕНИИ АЛЬВЕОЛИТА	203	Khoruzha R., Khoruzhy M., Kalinovsky D. The Use of Original Medicinal Composition at Medical Treatment of Alveolitis
Н. И. Хрипаченко ВЛИЯНИЕ БЛОКАДЫ АЦЕТИЛХОЛИНОВЫХ И АДРЕНОРЕЦЕПТОРОВ НА РОСТ ВЕРХНЕЙ ЧЕЛЮСТИ В УСЛОВИЯХ ЭКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЙ МОДЕЛИ РАНЕВОГО ПРОЦЕССА ТВЕРДОГО НЕБА У КРЫС	208	Khripachenko M. Effect of Acetylcholinic and Adrenal Blockade on the Maxillary Growth during Experimental Wound Process in Rats' Hard Palate
М. О. Черпак, В. Ф. Макєєв ОСОБЛИВОСТІ ЗВ'ЯЗУВАННЯ КОМПОНЕНТІВ У СТРУКТУРІ ОСТЕОПЛАСТИЧНОГО КОМПОЗИТУ НА ОСНОВІ СИНТЕТИЧНИХ ФОСФАТІВ КАЛЬЦІУ ТА ПОЛІЛАКТИДУ	213	Makeyev V. F., Cherpak M. O. Binding Features of the Components in the Structure of Osteoplastic Composites Based on Synthetic Calcium Phosphates and Polylactide
Н. В. Чорній ЗАСТОСУВАННЯ КОМБІНОВАНОЇ ФАРМАКОТЕРАПІЇ ДЛЯ ЛІКУВАННЯ ЗАХВОРЮВАНЬ ПАРОДОНТА У ОСІБ НА ТЛІ ХРОНІЧНОГО ПАНКРЕАТИТУ	217	Chorniy N. V. Application for Combined Pharmacotherapy Treatment of Periodontal Diseases in Individuals against Chronic Pancreatitis
О. В. Чумаченко, Л. М. Саяпіна, О. Б. Пермінов, С. Б. Ципан ПЕРЕДІМПЛАНТАЦІЙНА ПІДГОТОВКА КОМП- КОВОГО ВІДРОСТКУ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ СУМІШІ ПРЕПАРАТУ «ОСТЕОПЛАСТ» ТА КОМП- ОНЕНТІВ ФІБРИНОВОГО ГЕЛЮ АУТОКРОВІ	221	Chumachenko A. V., Sayapina L. M., Perminov A. B., Csipan S. B. Preparation of the Alveolar Process Training of Implantation using a Mixture of the Drug «Osteoplast» and Autologous Fibrin Gel Components

Р. В. Шадлинская, Т. Г. Гусейнова ИЗМЕНЕНИЯ В ЧЕЛЮСТНО-ЛИЦЕВОЙ ОБЛАСТИ ПРИ В-ТАЛАССЕМИИ	225	Shadlinskaya R. V. Huseynova T. G. Changed in Maxillofacial Region in B-Thalassemia
М. В. Шарыпов ИСПОЛЬЗОВАНИЕ БАЛЬНОЙ СИСТЕМЫ ОЦЕНКИ ТЯЖЕСТИ ГНОЙНО- ВОСПАЛИТЕЛЬНЫХ ПРОЦЕССОВ ЧЕЛЮСТНО- ЛИЦЕВОЙ ОБЛАСТИ ПРИ РАЗЛИЧНЫХ ВИДАХ ДРЕНИРОВАНИЯ	228	Sharypov M. V. Grade System Use in Evaluation of Severeness of Purulence Inflammation at Maxillofacial Area with Different Types of Drainage Systems
В. А. Шевчук, Р. С. Назарян, Н. В. Одушкина, О. В. Пионтковская ВТОРИЧНАЯ ПЛАСТИКА РЕЗИДУАЛЬНЫХ ДЕФЕКТОВ НЕБА У ДЕТЕЙ	235	Shevchuk V., Nazaryan R., Odushkina N., Piontkovskaya O. Secondary Plasty of Residual Fistulas of Palate in Children
С. М. Шувалов ОСОБЕННОСТИ КОСТНОПЛАСТИЧЕСКИХ ОПЕРАЦИЙ ПРИ ДЕФЕКТАХ НИЖНЕЙ ЧЕЛЮСТИ	240	Shuvalov S. M. Particularities of Bone Plastic Operations for Defects of Mandible
М. А. Шундрик, Л. С. Шундрик РЕКОМЕНДАЦИИ ПО ВЫПОЛНЕНИЮ ИНЪЕК- ЦИОННЫХ МЕТОДОВ ОБЕЗБОЛИВАНИЯ ПРИ ЛЕЧЕНИИ ОСТРОГО И ОБОСТРЕНИЯ ХРОНИЧЕСКОГО ПЕРИОДОНТИТА	244	Shundrik M. A., Shundrik L. S. Recommendations of the Implementation of In- jection Methods of Anesthesia for the Treatment of Acute Exacerbation of Chronic Periodontitis
А. В. Щипский, В. В. Афанасьев ЦИФРОВАЯ СИАЛОГРАФИЯ КАК ИСТОЧНИК ПРЕЦИЗИОННОЙ ИНФОРМАЦИИ О СОСТО- ЯНИИ СЛЮННЫХ ЖЕЛЕЗ И ОСНОВА ДЛЯ ПЛАНИРОВАНИЯ ХИРУРГИЧЕСКОГО ЛЕЧЕНИЯ	248	Alexander V. Shchipskiy, Vasiliy V. Afanasiev Digital Sialography as Source of Precision Infor- mation about the State of Salivary Glands and the Basis for Surgical Treatment Planning

МОРФОЛОГІЧНІ ЗМІНИ ПРИВУШНИХ ЗАЛОЗ ПРИ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОМУ АНАСТОМОЗІ СЛІПОЇ КИШКИ І ПЕРИТОНІТІ

Вищий державний навчальний заклад України

«Українська медична стоматологічна академія» (м. Полтава)

*Буковинський державний медичний університет (м. Чернівці)

Робота є фрагментом НДР ВДНЗУ «УМСА» «Комплексне дослідження генетично обумовлених особливостей NF-kB опосередкованої сигнальної трансдукції, що визначає розвиток хронічного системного запалення у хворих на метаболічний синдром та цукровий діабет 2 типу», № державної реєстрації 0111U001774.

Вступ. Проблема функціональних взаємодій носин слинних залоз з органами травної системи є актуальною в сучасній медицині. Зацікавленість у цьому питанні в значній мірі обумовлена розширенням і поглибленням нашої уяви про їх структуру та функцію. В регуляції фізіологічної діяльності великих слинних залоз, окрім ролі центральної нервової системи, важливе значення має інтероцептивна імпульсація, в основному – з органів травлення, вплив якої значно підвищується в умовах патології [3, 7, 9, 10, 13].

Дані фундаментальних морфологічних досліджень, проведених Е. А. Бичкене та О. В. Гуржій [3, 7] переконливо показали, що при захворюваннях шлунково-кишкового тракту в привушних залозах спостерігається прогресивний дистрофічний процес, який зумовлює порушення їх функції, ось чому вираженість цих проявів безпосередньо залежить від ступеня враження структурних складових тканин залоз. В свій час, у зв'язку з наявністю взаємозв'язків між секреторною функцією шлунку і слинними залозами П. Шилейкіс [13] запропонував виділити в організмі систему «шлунок – слинні залози».

У регуляції функціонального стану слинних залоз, окрім центральної нервової системи, найбільше значення має нейрогуморальна активність та інтероцептивна імпульсація, значення і вплив яких різко збільшується в умовах патології [1, 5, 8, 14].

Післяопераційні паротити, як вважає більшість авторів, є результатом нейрон-рефлекторної дії із внутрішніх органів, особливо після оперативних втручань на шлунку і кишечнику, що призводить до пригнічення продукції секрету слинними залозами. У хворих, які перенесли оперативні втручання на органах черевної порожнини та мали післяопераційний паротит смертність складає 53,9% випадків, в зв'язку з чим виникає необхідність проведення

профілактичних заходів, направлених на запобігання цього ускладнення [2, 6, 7].

При беззаперечному існуванні взаємозв'язку між функціональною активністю слинних залоз, органами і системами організму до цього часу не вивчені варіанти можливих секреторних змін діяльності залоз і ступінь їх вираженості у відповідь на оперативне втручання з приводу гострої хірургічної патології органів черевної порожнини. Без знань про морфологічний стан і функціональні порушення в них при таких захворюваннях, як гострий апендицит та перитоніт ускладнює проведення лікувально-профілактичних заходів, направлених на підтримання гомеостазу порожнини рота у цих хворих.

Мета дослідження – встановити характер структурних змін в привушних залозах експериментальних тварин при анастомозі сліпої кишки та перитоніті для подальшої реалізації отриманих результатів в клінічній практиці.

Об'єкт і методи дослідження. Матеріалом для морфологічних досліджень були привушні залози 41 тварини (підсвинки) в віці 4-5 місяців, вагою 50-65 кг. Із них 20 використовувались для одержання контрольних результатів, а інші були поділені на 2 групи для утворення експериментальної моделі. З цією метою під гексеналовим знеболюванням (0,1 мг/кг) з дотриманням правил асептики та антисептики проводили:

1) операцію накладання анастомозу сліпої кишки по О. Д. Синещекову [12] і видалення з обох сторін привушних залоз після виведення тварин з експерименту (11 тварин);

2) операцію видалення з обох сторін привушних залоз при анастомозі сліпої кишки, що ускладнювалася розвитком місцевого перитоніту (10 тварин).

Утримання тварин та експерименти проводилися відповідно до положень «Європейської конвенції про захист хребетних тварин, які використовуються для експериментів та інших наукових цілей» (Страсбург, 1985), «Загальних етичних принципів експериментів на тваринах», ухвалених Першим національним конгресом з біоетики (Київ, 2001).

Забій тварин проводили на 6-7 добу після оперативного втручання. Шматки відпрепарованих

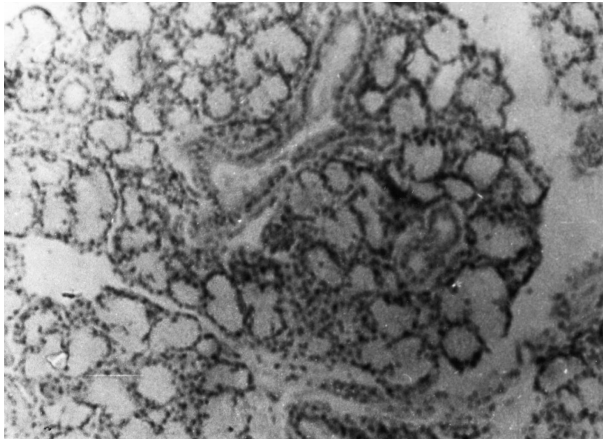

Рис. 1. Гістоструктура тканини привушної залози інтактної групи тварин. Забарвлення гематоксилін-еозином. 36×200 .

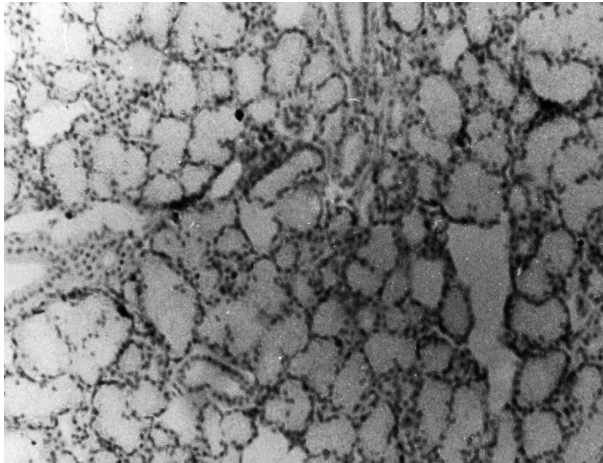

Рис. 2. набряк строми, розширення отворів міждолькових проток привушної залози при експериментальному анастомозі сліпої кишки. Забарвлення гематоксилін-еозином. 36×200 .

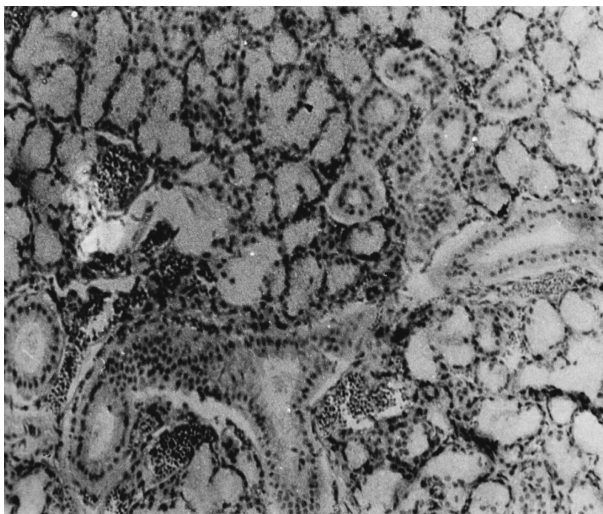

Рис. 3. набряк строми і повнокрів'я судин, розширення отворів міждолькових протоків привушної залози при місцевому перитоніті. Забарвлення гематоксилін-еозином. 36×200 .

привушних залоз фіксували в 10% нейтральному формаліні і занурювали в парафін, готували гістологічні зрізи і фарбували гематоксилін-еозином. Використовувалася реакція ШИК+альціановий синій [4].

Визначали логарифм об'єму ядер (lgV) гландулоцитів та площу (S) внутрішньодолькових та міждолькових проток залоз [11]. З цією метою препарати замальовувались на апараті МАЛ-4 з загальним збільшенням в 1400 разів.

Експериментальна частина роботи виконана за безпосередньої участі і підтримки професора А. А. Поліщука, Полтавська аграрна академія.

Результати досліджень та їх обговорення.

Мікроскопічно основну масу привушних слинних залоз інтактних тварин складають ацинуси – кінцеві відділи, які відкриваються у вставковій відділі і переходять у внутрішньодолькові протоки. Отвори внутрішньодолькових протоків вузькі, оточені пучками колагенових волокон. Міждолькові і міждолькові протоки мають широкі отвори, які оточені прошарками сполучної тканини, макро- і мікросудинами (**рис. 1**).

Ацинарні клітини привушних залоз дають позитивну ШИК-реакцію (+) на глікопротеїни, слабе забарвлення альціановим синім на глікозамінглікани (+–), інколи не забарвлюються.

Морфометричне вивчення lgV ядер гландулоцитів виявило три максимальних піка об'єму ядер: 1,05; 1,1; 1,25. Середня величина lgV ядер гландулоцитів склала $1,062 \pm 1,06$. Площа отвору внутрішньодолькових проток привушних залоз дорівнювала $35,04 \pm 4,77$ мкм², міждолькових – $314,82 \pm 29,72$ мкм².

При загальному збереженні структури видалених привушних залоз тварин з анастомозом сліпої кишки нами відзначено зменшення об'єму кінцевих відділів. Отвори міждолькових проток розширені, спостерігається помірно виражений набряк строми і повнокрів'я її судин (**рис. 2**). Гістохімічна картина залоз характеризувалась незначною інтенсивністю накопичення глікопротеїнів та глікозамінгліканів.

Максимальні піки ядерних класів гландулоцитів достовірно ($p < 0,001$) зменшувались, що характеризує виражене зниження функціональної активності секреторних клітин. Поряд з цим відзначено розширення внутрішньодолькових і міждолькових протоків (**табл.**).

Для морфологічного стану привушних залоз тварин з місцевим перитонітом характерною ознакою є значне зменшення об'єму кінцевих відділів. Отвори міждолькових проток розширені з наявністю в них застійного секрету. Спостерігається різке вираження набряку строми і повнокрів'я її судин (**рис. 3**). Морфологічний стан інших структурних елементів суттєво не відрізняється від інтактної групи тварин. Встановлено також накопичення глікопротеїнів і глікозамінгліканів у паренхімі залоз.

Морфометричне вивчення lgV ядер гландулоцитів виявило його достовірне зменшення, порівняно з контролем. Відзначалося збільшення площин отвору внутрішньодолькових і міждолькових протоків (**табл.**).

Морфометричні показники стану привушних залоз експериментальних тварин

Групи дослідження	IgV ядер гландулоцитів	Площа отвору протоків (мкм ²)	
		міждолькових	внутрішньодолькових
Інтактні тварини, n=20	1,062±0,06	314,83±29,72	35,04±4,77
Тварини з анастомозом сліпої кишки, n=11 P ₁₋₂	0,118±0,05 <0,001	594,67±16,96 <0,001	47,07±6,05 <0,001
Тварини з місцевим перитонітом, n=20 p ₁₋₃ p ₂₋₃	0,479±0,001 <0,001 <0,05	760,73±10,73 <0,001 <0,001	70,54±9,88 <0,001 <0,001

Проведені експериментальні дослідження дозволили нам зробити висновок, що привушні залози підсвинків за цілим рядом ознак належать до складних розгалужених утворень, які містять усі типи вивідних протоків і виробляють сірчастий секрет. Вивчаючи їх, ми не виявили будь-яких морфологічних відмінностей, які б суттєво відрізняли привушні залози поросят і відповідні залози людини, що дає нам підстави розглядати їх як гомеоморфологічні функціональні системи.

Зміни морфологічної структури привушних залоз, що спостерігаються при анастомозі сліпої кишки та перитоніті у вигляді набряку строми і повнокрів'я її судин при зменшенні об'єму ядер гландулоцитів, збільшенні площин отворів міждолькових, внутрішньодолькових протоків обумовлюють зниження функціональної активності залоз, яка більш виражена при перитоніті.

Таблиця Висновки.

1. При анастомозі сліпої кишки та перитоніті в привушних залозах експериментальних тварин виникає набряк строми, повнокрів'я судин, зменшення об'єму ядер гландулоцитів, збільшення площини отворів міждолькових і внутрішньодолькових протоків.

2. Зниження функціональної активності секреторного апарату привушних залоз при анастомозі сліпої кишки та перитоніті призводить не лише до зменшення продукції секрету, але й створює, на нашу думку, сприятливий фон для розвитку транзиторних

реактивно-дистрофічних і запальних процесів у тканинах залоз.

3. Морфологічні зміни в структурі привушних залоз і зниження їх секреторної спроможності вказують на необхідність застосування комплексу лікувально-профілактичних заходів, направлених на відновлення їх функціональної активності у хворих з гострою хірургічною патологією органів черевної порожнини.

Перспективи подальших досліджень. Для запобігання післяопераційних паротитів і розширення можливостей комплексного лікування хворих з гострою хірургічною патологією черевної порожнини виникає необхідність в розробці та включенні до його складу профілактичних заходів, направлених на підтримку функціональної активності великих слинних залоз.

Література

1. Анализ видового состава соматических заболеваний у пациентов с хроническими заболеваниями слюнных желез. Часть 1. Паренхиматозный паротит и синдром Шегрена / В. В. Афанасьев, А. В. Муромцев, Н. В. Деркач [и др.] // Российский стоматологический журнал. – 2006. – № 4. – С. 31-35.
2. Афанасьев В. В. Роль слюнных желез в гомеостазе организма // В. В. Афанасьев, М. А. Полякова, Р. С. Степаненко // Российский стоматологический журнал. – 2010. – № 5. – С. 26-27.
3. Бичкене Э. А. Функциональное и морфологическое состояние околоушных слюнных желез при заболеваниях желудочно-кишечного тракта : дис. кандидата мед. наук : 14. 01. 22 / Э. А. Бичкене. – Каунас, 1989. – 155 с.
4. Волкова О. В. Основы гистологии с гистологической техникой / О. В. Волкова, Ю. К. Елецких. – М. : Медицина, 1982. – 304 с.
5. Гаврильев В. М. Навантажувальні саліваційні проби в діагностичному і лікувальному процесах у хворих неврогенною сі алопатією / В. М. Гаврильев, О. В. Рыбалов // Актуальні проблеми сучасної медицини: Вісник Української медичної стоматологічної академії. – 2009. – Т. 9, Вип. 4 (2) – С. 158-161.
6. Губин М. А. Клинико-лабораторная характеристика, диагностика и лечение острого деструктивного паротита / М. А. Губин, Ю. Н. Пруссакова // Российский стоматологический журнал. – 2005. – № 1. – С. 7-9.
7. Гуржій О. В. Стан привушних залоз та органів порожнини рота при гострому апендициті і перитоніті у дітей : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. мед. наук : спец. 14. 00. 21 «Стоматологія» / О. В. Гуржій. – Полтава, 1995. – 19 с.
8. Колісник І. А. Функціональна активність привушних слинних залоз у хворих на крилопіднебінний гангліоніт / І. А. Колісник, П. І. Ткаченко // Вісник проблем біології і медицини. – 2009. – Вип. 3. – С. 171-173.
9. Кристаллография и распознавание заболеваний тонкой кишки / Г. В. Римарчук, Г. В. Плаксина, Н. И. Урсова [и др.] // Актуальные проблемы гастроэнтерологии. – М. – 2008. – № 5. – С. 157.
10. Ордашев Х. А. Состояние внутренних органов у больных хроническим сиаладенитом / Х. А. Ордашев // Актуальные вопросы диагностики и лечения заболеваний и поврежденных слюнных желез: Материалы научно-практической конференции с международным участием, посвященной I съезду стоматологов Российской Федерации. – М., 2009. – С. 41-42.
11. Рыбалов О. В. Морфологическое изучение поднижнечелюстных слюнных желез при атеросклерозе и гипертонической болезни / О. В. Рыбалов, В. И. Ковачев, И. И. Сидоренко // Наукова естафета ювіляра: наук. конф., присв. 70-річчю проф. П. Т. Максименка: зб. наук. праць. – Полтава, 1992. – С. 153-154.

-
-
12. Синещеков А. Д. Изучение методикой хронических фистул и анастомозов пищеварительных и обменных функций желудочно-кишечного тракта у сельскохозяйственных животных / А. Д. Синещеков // Докл. в с. -х. академии им. Тимирязева. – Вып. 3. – 1996. – С. 2-10.
 13. Шилейкис П. Функциональное состояние слюнных желез у больных гастродуоденальной язвой / П. Шилейкис // Тез. хирург. язвенной болезни желудка и двенадцатиперстной кишки. – Вильнюс, 1980. – Ч. 2. – С. 365-367.
 14. Mandel L. Serum electrolytes in bulimic patients with parotid swellings / L. Mandel // Oral Surg., oral Meg., oral Pathol., oral Radiol. Endod. – 2003. – 96. – P. 414-418.

УДК 616.316.5:616.346-089.86-092.9

МОРФОЛОГІЧНІ ЗМІНИ ПРИВУШНИХ ЗАЛОЗ ПРИ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОМУ АНАСТОМОЗІ СЛІПОЇ КИШКИ І ПЕРИТОНІТІ

Ткаченко П. І., Гуржій О. В., Митченко М. П.

Резюме. В експериментах на 41 підсвинку проведено вивчення морфологічної структури привушних залоз при анастомозі сліпої кишки і перитоніті. Із них 20 тварин використовувалися для отримання контрольних результатів, інші були розділені на дві групи: для вивчення змін при анастомозі і при перитоніті. Встановлено зниження функціональної активності привушних залоз, що призводить до зменшення продукції секрету і створює передумови для розвитку реактивно-дистрофічних і запальних процесів в тканинах залоз. Це обумовлює необхідність застосування лікувально-профілактичних заходів, направлених на стабілізацію їх функціональної активності у хворих з гострою хірургічною патологією органів черевної порожнини.

Ключові слова: анастомоз, перитоніт, привушні залози.

УДК 616.316.5:616.346-089.86-092.9

МОРФОЛОГИЧЕСКИЕ ИЗМЕНЕНИЯ ОКОЛОУШНЫХ ЖЕЛЕЗ ПРИ ЭКСПЕРИМЕНТАЛЬНОМ АНАСТОМОЗЕ СЛЕПОЙ КИШКИ И ПЕРИТОНИТЕ

Ткаченко П. И., Гуржий Е. В., Митченко М. П.

Резюме. В экспериментах на 41 поросенке проведено изучение морфологической структуры околоушных желез при анастомозе слепой кишки и перитоните. Из них 20 животных использовались для получения контрольных результатов, остальные были разделены на две группы: для изучения изменений при анастомозе и при перитоните. Установлено снижение функциональной активности околоушных желез, что приводит к уменьшению продукции секрета и создает предпосылки для развития реактивно-дистрофических и воспалительных процессов в тканях желез. Это обуславливает необходимость применения лечебно-профилактических мероприятий, направленных на стабилизацию их функциональной активности у больных с острой хирургической патологией органов брюшной полости.

Ключевые слова: анастомоз, перитонит, околоушные железы.

UDC 616.316.5:616.346-089.86-092.9

Morphological Changes of Parotid Gland in Experimental Cecum Anastomosis and Peritonitis

Tkachenko P. I., Gurzhiy E. V., Mytchenok M. P.

Abstract. The problem of functional relationships of the salivary glands with the digestive system organs is relevant in modern medicine. Interest in this area is largely due to the expansion and deepening of our understanding of their structure and their function. In the regulation of physiological activity of salivary glands, besides the role of the central nervous system, the importance of interoceptive impulses, mainly from the digestive system should be noted and its impact increases significantly under the conditions of pathology.

The findings of fundamental morphological studies conducted by E. A. Bychkene and A. V. Hurzhii have convincingly shown that people, suffering from diseases of the gastrointestinal tract had progressive dystrophic process in the parotid glands which leads to its dysfunction, and that is why the severity of these manifestations depends on the degree of the lesion of the gland tissue structural components. At one time, due to the presence of correlations between the secretory function of the stomach and salivary glands, P. Shyleikis proposed to identify the body system «the stomach – salivary glands».

In the regulation of the functional state of the salivary glands, in addition to the central nervous system, the neurohumoral activity and interoceptive impulses, are the most important and their significance and influence increase dramatically under the conditions of pathology.

Postoperative parotitis, according to most authors result from neuron reflex action of the internal organs, especially after a surgery on the stomach and intestines, leading to inhibition of secretion production in salivary glands. In patients who underwent a surgery on abdominal organs and had postoperative parotitis, the mortality rate is 53.9% of cases, and therefore there is a need for preventive measures aimed at preventing this complication.

With unquestioning existence of the relationship between functional activity of the salivary glands, and the body organs and systems, options for possible changes in the secretory activity of the glands and the degree of severity in response to surgery for acute surgical pathology of the abdominal cavity have not been studied yet. Not

knowing their morphological status and functional impairment in such diseases as acute appendicitis and peritonitis complicates the treatment and preventive measures aimed at maintaining oral homeostasis in these patients.

Objective. To establish the nature of structural changes in the parotid glands of experimental animals with anastomosis of the cecum and peritonitis for further implementation of the results in clinical practice.

Object and methods. The material for morphological studies were parotid glands of 41 animals (gilts) at the age of 4-5 months, weighing 50-65 kg. Of these, 20 were used for the acquisition of control results, and the rest were divided into 2 groups to form an experimental model.

Conclusions. In anastomosis of the cecum and peritonitis, the parotid glands of experimental animals had stromal edema, hyperemia of blood vessels, reducing the volume of glandulocyte nuclei, increasing the surface of the openings in the interlobar and intralobular ducts.

Decreased functional activity of the secretory apparatus of the parotid glands with anastomosis of the cecum and peritonitis leads not only to a decrease in production of secretion, but also creates, to our mind, a favorable background for the development of transient reactive degenerative and inflammatory processes in the tissues of the glands.

Morphological changes in the structure of the parotid glands and a reduce in their secretory capacity point to the need for complex health care measures aimed at restoring their functional activity in patients with acute surgical pathology of the abdominal cavity.

Prospects for future research. To prevent postoperative parotitis and to increase the possibility of complex treatment of patients with acute surgical pathology of the abdomen there is a need to develop and include it to the preventive measures aimed at supporting the functional activity of salivary glands.

Key words: anastomosis, peritonitis, parotid glands.

Рецензент – проф. Костиленко Ю. П.

Стаття надійшла 3. 02. 2014 р.